

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет іноземної філології**  
**Кафедра німецької філології**

**СИЛАБУС**

**вибіркового освітнього компонента**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ**

**підготовки бакалавра**

Силабус вибіркового освітнього компонента «Особливості викладання німецької мови для підлітків» підготовки бакалавра

**Розробник:** Лозицька Марія Петрівна, доктор філософії, доцент, доцент кафедри німецької філології

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної програми:



доц. Белих О. М.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри німецької філології**

протокол № 1 від 27.08.2025 р.

Завідувач кафедри:



доц. Пасик Л. А.

## I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<b>01 Освіта/Педагогіка</b>  <b>014 Середня освіта</b>  <b>Середня освіта. Німецька та англійська мови.</b> <b>Зарубіжна література</b>  <b>бакалавр</b>	<b>Вибірковий</b>
Кількість годин / кредитів 150/ 5		Рік навчання: <b>4</b>
		Семестр: <b>7</b>
		Лекції – <b>12 год</b>
		Практичні (семінарські) – <b>18 год</b> Консультації – <b>10 год</b>
ІНДЗ: написання плану-конспекту уроку з німецької мови (на основі підручника для підлітків)	Самостійна робота – <b>110 год</b>	
	Форма контролю: <b>залік</b>	
<b>Мова навчання</b>	німецька	

## II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація	Дні занять
Лозицька Марія Петрівна	доктор філософії	доцент	доцент кафедри німецької філології	тел. +380 332 72 16 36 <a href="mailto:Maria@vnu.edu.ua">Maria@vnu.edu.ua</a>	<a href="https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi">https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi</a>

## III. Опис дисципліни

### 1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового навчального компонента «Особливості викладання німецької мови для підлітків» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти **першого (бакалаврського) рівня**. Запропонований курс є односеместровою дисципліною, яка входить до циклу вибіркового освітнього компонента та викладається на четвертому курсі протягом сьомого семестру.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є специфіка викладання німецької мови для підлітків (5–11 класи загальноосвітніх шкіл).

## 2. Мета та завдання навчального компонента

**Мета** курсу – ознайомити студентів зі специфікою викладання німецької мови для підлітків (5–11 класи загальноосвітніх шкіл).

**Завдання** курсу:

- 1) ознайомити студентів з особливостями розвитку підлітків в когнітивному, соціальному та мовленнєвому планах та визначити роль цих процесів у вивченні іноземної мови;
- 2) розкрити значення навчальної мотивації та уявлення підлітків про хорошого вчителя німецької мови;
- 3) визначити фактори, під впливом яких проходять заняття з німецької мови для підлітків;
- 4) окреслити компетентності, якими повинен володіти вчитель, щоб впоратися з можливими викликами;
- 5) з'ясувати, як конкретно виглядає заняття з іноземної мови для підлітків, яке сприяє ефективному оволодінню німецькою мовою.

## 3. Soft skills:

- **комунікаційні навички** — уміння чітко й доступно пояснювати матеріал, слухати учнів і підтримувати діалог у класі.
- **емпатія** — здатність розуміти емоційні та вікові особливості підлітків і будувати довірливу взаємодію.
- **адаптивність (гнучкість)** — уміння змінювати методи та стиль викладання залежно від потреб групи чи ситуації.
- **креативність** — використання нестандартних підходів, інтерактивних завдань і сучасних форматів навчання.
- **критичне мислення** — аналіз навчальних матеріалів, методик і результатів навчання для прийняття обґрунтованих рішень.
- **командна робота** — співпраця з колегами, батьками та учнями під час організації навчального процесу.
- **конфліктологічні навички** — конструктивне розв'язання непорозумінь і підтримання позитивного клімату в групі.
- **організація часу (тайм-менеджмент)** — планування уроків, завдань і навчального навантаження.
- **саморефлексія** — здатність оцінювати власну педагогічну діяльність і вдосконалювати її.
- **цифрова грамотність** — ефективне використання цифрових інструментів для навчання підлітків.

## 4. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Особливості викладання німецької мови для підлітків» оптимально структурована та включає в себе наступні види роботи, що необхідні для успішного опанування компетентностей:

**Лекційні заняття** мають на меті ознайомлення студентів когнітивними, соціальними та мовленнєвими особливостями такої категорії учнів як підлітки. Під час лекцій студенти оволодівають базовими знаннями про підлітків, що необхідні для ефективного планування та проведення занять з німецької мови.

**Практичні (семінарські) заняття** передбачають виконання практичних завдань, що ґрунтуються на теоретичному лекційному матеріалі, а також аналіз відеозаписів занять з підлітками.

**Самостійна робота** передбачає самостійне опрацювання студентами певного матеріалу й уключає підготовку до практичних (семінарських) занять, а також написання плану-конспекту уроку на основі підручника для підлітків.

**Консультації** викладача дають змогу студенту отримати допомогу, якщо в нього виникають труднощі з розумінням лекційного матеріалу або є потреба відпрацювання

пропущених занять.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Семінарські заняття	Сам. роб.	Консультації	*Форма контр. / Бали
<b>Змістовий модуль 1. Jugendliche als Lernende. Einflussfaktoren auf den Deutschunterricht in der Sekundarstufe</b>						
Тема 1. Lebensphase Jugend: kognitive, körperliche und soziale Entwicklung. Lernmotivation	23	2	2	18	1	ДС, ДБ
Тема 2. Gute Lehrerinnen und Lehrer aus der Sicht von Jugendlichen	23	2	2	18	1	ДС
Тема 3. Äußere und curriculare Einflussfaktoren. Sprachlernpsychologische Faktoren. Erstsprache und andere Sprachen. Kompetenzen von Deutschlehrern	26	2	4	18	2	ДС, ДБ
<b>Разом за модулем 1</b>	<b>72</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>54</b>	<b>4</b>	<b>30</b>
<b>Змістовий модуль 2. Unterricht für Jugendliche gestalten</b>						

<b>Тема 4.</b> Lernförderliche Atmosphäre herstellen. Aufmerksamkeit und Lerntechniken fördern. Gute Aufgaben für Jugendliche	24	2	2	18	2	ДС
<b>Тема 5.</b> Lehrwerke anpassen. Digitale Medien im Deutschunterricht.	26	2	4	18	2	ДБ
<b>Тема 6.</b> Landeskundliches Lernen mit Jugendlichen. Projekte mit Jugendlichen planen	28	2	4	20	2	ДС
<b>Разом за модулем 2</b>	<b>78</b>	<b>6</b>	<b>10</b>	<b>56</b>	<b>6</b>	<b>30</b>
<b>Всього годин / Балів (поточний контроль, робота в семестрі)</b>	<b>150</b>	<b>12</b>	<b>18</b>	<b>110</b>	<b>10</b>	<b>60</b>
<b>Написання плану-конспекту уроку з німецької мови (на основі підручника для підлітків)</b>						<b>40</b>
<b>Всього балів за роботу в семестрі</b>						<b>100</b>

\*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, аналіз графіки тощо.

### **Теми практичних (семінарських) занять**

#### **Seminar 1. Jugendliche als Lernende**

1. Lebensphase Jugend.
- 1.2. Kognitive Entwicklung.
- 1.3. Körperliche Entwicklung.
- 1.4. Soziale Entwicklung.
2. Lernmotivation
3. Gute Lehrerinnen und Lehrer aus der Sicht von Jugendlichen.

#### **Seminar 2. Einflussfaktoren auf den Deutschunterricht in der Sekundarstufe**

1. Äußere curriculare Einflussfaktoren.
2. Curriculare Einflussfaktoren.
3. Sprachlernpsychologische Faktoren.
4. Erstsprache und andere Sprachen.
5. Kompetenzen von Deutschlehrern

#### **Seminar 3. Unterricht für Jugendliche gestalten**

1. Lernförderliche Atmosphäre herstellen.
2. Aufmerksamkeit und Lerntechniken fördern.
3. Gute Aufgaben für Jugendliche.

#### **Seminar 4. Digitale Medien im Unterricht mit Jugendlichen**

1. Lehrwerke anpassen: Lebenswelt in den Unterricht bringen.
2. Digitale Medien im Unterricht und Medienkompetenz der Jugendlichen.
3. Kreativität fördern.

#### **Seminar 5. Landeskundliches Lernen mit Jugendlichen.**

1. Lernziele richtig formulieren.
2. Fakten über Deutschland im Fokus.
3. Kompetenzen fördern.
4. Rückmeldungen auf Lerneräußerungen.

## **Seminar 6 – 7. Projekte mit Jugendlichen durchführen**

1. Projekte im Deutschunterricht.
2. Makroprojekte in- und außerhalb des Klassenzimmers.
3. Mikroprojekte planen und realisieren.
4. Passende Arbeits- und Sozialformen.

## **Seminar 8-9. Präsentation der eigenen Unterrichtsplanung**

### **IV. Політика оцінювання**

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи ЗО під час аудиторних занять за усні відповіді, написання контрольних робіт, різних видів завдань, за участь у дискусіях і обговореннях. За кожную тему, яка включає 1 лекцію та 1 або 2 семінарських занять, ЗО може отримати загалом 10 балів (5 балів за присутність та активність на лекції та 5 балів за присутність та роботу на семінарському занятті). Всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 100 балів (60 балів за роботу на лекціях та семінарських заняттях та 40 балів за ІНДЗ – написання плану-конспекту уроку з німецької мови (на основі підручника для підлітків).

#### **Оцінювання поточного контролю в межах активності на лекціях та семінарських заняттях**

- Оцінка «відмінно» відповідає 5 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, участь у обговоренні на лекціях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента;
- Оцінка «добре» відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, участь у обговоренні на лекціях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента;
- Оцінка «задовільно» відповідає 3 балам на семінарських заняттях, участь у обговоренні на лекціях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента;
- Оцінка «незадовільно» відповідає 0-2 балам на семінарських заняттях, присутність на лекції без активної участі в обговоренні, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з освітнього компонента.

#### **Оцінювання плану-конспекту уроку (макс. 40 балів)**

<b>№</b>	<b>Критерій</b>	<b>Опис</b>	<b>Макс. балів</b>
1	Структура уроку та відповідність темі	Логічний поділ на етапи (вступ, основна частина, завершення), чітко визначена тема й мета	10
2	Методична обґрунтованість	Використання доцільних методів, форм роботи, дидактичних матеріалів, урахування віку підлітків	10
3	Зв'язок із підручником / джерелами	Адекватне використання матеріалів з підручника, інтеграція вправ, текстів, тем тощо	5
4	Мовне оформлення та чіткість викладу	Грамотність, термінологічна точність, логіка	5

		викладу	
5	Креативність та індивідуальний підхід	Власні ідеї, цікаві вправи, інтерактивність, адаптація до потреб учнів	10
Разом:			40

### Оцінювання за рівнями

Рівень	Бали	Оцінка	Характеристика
Відмінно	36–40	Sehr gut	План педагогічно грамотний, логічний, креативний
Добре	30–35	Gut	Гарна структура, правильна методика, але з незначними вадами
Задовільно	24–29	Befriedigend	Основні вимоги виконано, проте є слабкі місця
Незадовільно	0–23	Ausreichend / Ungenügend	Відсутність структури, помилки в методиці, слабка якість

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні ВНУ імені Лесі Українки про поточне та підсумкове оцінювання](#).

**Політика викладача щодо ЗО.** Відвідування занять є обов'язковим. Якщо ЗО не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним графіком.

ЗО, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку ЗО інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених ЗО отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 15 балів – за перше місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

**Згідно з [ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)** здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я декана факультету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно зі встановленим порядком можуть бути визнані результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому, так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

**Політика щодо академічної мобільності.** Невід’ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ імені Лесі Українки](#).

**Політика щодо академічної доброчесності.** [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувачів освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

**Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо ЗО був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, лікарняний або інша поважна причина), він може здати практичне заняття викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології); або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

#### V. Підсумковий контроль

Оскільки формою контролю вибіркового ОК Особливості викладання німецької мови для підлітків є залік, то оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами видів робіт, передбачених силабусом (див. пункт 4. Структура освітнього компонента). У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему). Перелік питань на залік включає всі теми, що були розглянуті на семінарських заняттях (див. Темі семінарських занять).

#### VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

#### VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Aspekte junior B1 plus. Mittelstufe Deutsch / U. Koithan u. a. Stuttgart: Klett, 2017. 192 S.
2. Bleyhl W. Weshalb die Ausrichtung an Inhalten, an Sinn, der Königsweg im Sprachunterricht ist. 2017. URL: <https://www.goethe.de/ins/tw/de/kul/mag/21312054.html>
3. Deutsch für Jugendliche. URL: <https://www.goethe.de/de/spr/unt/kum/jug.html> (дата звернення: 20.06.2025).
4. Salomo D. Deutschland, Deutschlernen und Deutschunterricht aus der Sicht von Jugendlichen und Lehrkräften aus verschiedenen Ländern weltweit. URL: [https://www.goethe.de/prj/dlp/dlapi/v1/index.cfm?endpoint=/tlm/download&file\\_ID=1642&tlm\\_ID=724](https://www.goethe.de/prj/dlp/dlapi/v1/index.cfm?endpoint=/tlm/download&file_ID=1642&tlm_ID=724) (дата звернення: 20.08.2021).
5. Salomo D., Mohr I. DaF für Jugendliche. Stuttgart: Klett, 2016. 199 S.
6. Teaching older teenagers in a state school – German Language Workshop. Praktische Ideen, Themen und Spiele für 15–19-Jährige im Schulunterricht. URL: <https://www.germanlw.com/teaching-older-teenagers-german-teaching-as-a-challenge/> (дата звернення: 20.06.2025).
7. Wie ticken Jugendliche 2016? Lebenswelten von Jugendlichen im Alter von 14 bis 17 Jahren in Deutschland / M. Calmbach M., S. Borgstedt u. a. Wiesbaden: Springer, 2016. 487 S.